

M I C H A E L

T Ř E Š T Í K

Z D I

T V É

Zdi tvé

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Michael Třeštík

Zdi tvé – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

MICHAEL TŘEŠTÍK

ZDI TVÉ

PRAHA 2018

Michael Třeštík

Zdi tvé

Praha 2018

© Michael Třeštík, 2018

Na obálce a předádkách
byly použity kresby
Michaela Třeštíka

ISBN tištěné verze 978-80-267-1061-5
ISBN e-knihy 978-80-267-1085-1 (1. zveřejnění, 2018)

Věnuji mámě

Najel kolmo na chodník a zastavil před vraty průjezdu. Chtěl zamáčknout cigaretu, ale přilepila se mu na prst a spadla mezi řadící páku a košíček na krámy.

Z průjezdu vyšel mladý Böhm. Obešel předeek auta, udělal pár kroků, ale pak se zarazil a otočil. Zavrtěl hlavou a vrátil se.

„Pane Šimon, já vás nepoznal!“ Sklonil se do okénka. Měl jelenicovou bundu, manšestráky a žluté boty se špičkou okovanou tenkým plíškem. Bundu měl zapnutou jenom dole a rozevírala se mu. Měl pod ní pískovou košili s malou růžičkou vyšitou na bříše. Zdvořile se usmíval. „Taky by mě nenapadlo, že zrovna vás jednou uvidím sedět ve škodovce.“

„No vidíte,“ řekl Hynek, vyšťáral z podlahy cigaretu, típl ji v popelníku a vylezl z auta.

„Jdete za otcem?“ zeptal se mladý Böhm. Hynek kývl.

Mladý Böhm zatřepal rukou, aby mu nepřekážel náramek s vytepanými iniciálami, a podal ji Hynkovi. Byl hezký, inteligentní a zdvořilý. Šikovný mladý muž. Dokonce velmi šikovný mladý muž. Chudák starý Böhm.

Hynek prošel do dvora a zastavil se před plotem s vrátky, která oddělovala veřejnou část od té, co patřila k Böhmovu ateliéru – ta byla plná cínových nebo osinkocementových torz, mužů, žen, chodců, Ev, paní L. a Eurydik.

NEOHLÁŠENÉ NÁVŠTĚVY PŘICHÁZEJÍCÍ ZA DENNÍHO SVĚTLA PROSÍM O MAXIMÁLNÍ STRUČNOST. Až jednou Böhm zemře, tu cedulku by mu měli dát na hrob. I když pak už možná bude návštěvy snášet líp.

Zazvonil, očima klouzal po sochách a čekal, až se ozve cinkání klíčů a těžké kroky Huga Böhma.

Böhm odemkl vrátka a zůstal stát na úzké šterkové cestičce, která zbyla mezi sochami. „Buďte zdrav“, řekl. Neusmál se a nepodal mu ruku.

„Vezu pozdrav od pana Albrechta“, řekl Hynek.

„Děkuju. Doufám, že jste pochodil.“ Zůstal stát na místě a zdálo se, že je ještě chladnější než obvykle.

„Dokonce výborně. Ujal se mě a chce mi nejenom radit, ale i držet ruku a...“

„Dobře. Jsem rád. Ještě jednou děkuju.“ Vrátka se přivřela a Hynek by nejraději odešel, ale přemohl se.

„Budete muset otevřít vrata, abych mohl vjet. Pojdte se podívat...“ Prošli dvorem a průjezdem před Hynkovo auto a Böhm nahlédl dovnitř. „To vám posílá“, řekl Hynek.

„A co si s tím jako mám počít?“

„Lípa. Pan Albrecht říká, že je souměrná a schne už nejmíň dvacet let.“

Böhm rezignovaně pokývl hlavou, otevřel vrata a šel do dvora. Hynek popojížděl za ním. Před plotem ateliéru se zastavili.

Hynek vystoupil. „Musíme odšroubovat dvířka, jinak to nedostaneme ven.“ Ze škvíry mezi špalkem a sedadly vyndal desky na výkresy a střep mramorové desky a opřel to o plot. Pak vyndal tašku s nářadím. Špičkou boty ukázal na mramor a otočil se k Böhmovi – „Tímhle budou ty fresky obkládat...“

„Proč chtějí obkládat fresky?“

„Budou na polostěnách, co ten sál dělí na kóje,“ namaloval to prstem do prachu na střeše auta, „na delších stranách budou fresky, na kratších obklad. Má barvu jak noční košile a komise se nestará o nic jinýho, než aby k němu ty fresky *ladily*. Kdybych Múzám namaloval lokty ohýbací se dozadu, tak si toho nevšimnou, ale nad každým barevným flíčkem mhouří oči a že to není dost *komplementární* nebo že by se to mělo víc *lomit*. Zrovna jsem tam s tím byl.“

Hynek šrouboval a Böhm nadzvedával dvířka.

„Co Václav?“ zeptal se Böhm.

„Pan Albrecht...?“ Hynek se narovnal a odložil šroubovák na chromový okápek střechy. „Když slyšel, o co jde a že mě posíláte vy, popad mě za rameno a pustil až večer. Prý že o freskách nic nevím, že to musí dělat se mnou, že všechno udělám jinak, že tak, jak to chci udělat já, by to do roka spadlo. Pak jsme byli pro tenhle špalek. Podložili jsme ho dvojmo prknama, aby se dal vytáhnout prkno po prknu a neurvaly se potahy.“

Böhmovy tlapy nadlehčovaly a táhly špalek zepředu, Hynek tlačil z druhé strany a začínal se potit. Špalek měl něco přes metr a průměr kolem šedesáti centimetrů, a když ho vyvlekli ven, vypadal ještě větší. Böhm prstem přejížděl po letokruzích.

„Krásnej je, ale proč ho posílá mně, když ví, že se dřevem nedělám?“

„Proč ne?“

„Bojím se.“

Špalek kulili jako popelnici a vzájemně si funěli do tváří. Hynek ukázal na pískovcovou hlavu na soklu u zdi. „Proč se bojíte dřeva, když v kameni děláte?“

„To je něco jinýho. Kámen neroste. Nežije... Je to balvan. Jenom se válí, a když ho někdo rozštípne, tak se valí balvany

dva. Sice menší, ale celý. Jenže dřevo má začátek a konec, jsou to buňky, a ne krystaly. Postavíme to semhle..."

Špalek vykolíbal přes dva schody do ateliéru a přikulili ho před velké ateliérové okno.

"Asi na to nikdy nesáhnu," řekl Böhm, "ale Václavovi vyřídíte, že mu děkuji. O léčení nemluvil?"

"Už je tak daleko?"

"Už je daleko dál." Böhm se lokty opřel o špalek a ukazovákem a palcem si promnul oči. "Už je z něho troska, která nemůže ani sama dělat, a to byl z naší generace nejtalentovanější. Dřív by si s touhle lípou poradil sám. A jak dobře... Dneska je potíž sehnat někoho, kdo by ho u sebe nechal přicmrndávat."

Vrátili se k autu, přišroubovali zpátky dvířka a Böhm podal Hynkovi mramor a desky. Hynek hodil mramor na zadní sedadlo a s deskami v ruce zaváhal.

"Nechcete se podívat?"

Böhm kývl hlavou, rozložil desky na přední kapotu a opatrně převracel jednotlivé pasparty. Byly to barevné studie osmi ženských postav v antických róbách.

"Zajímavé," řekl Böhm, ale pak desky sklapl a vrátil je Hynkovi. "Děkuju. Budte zdrav!"

Hynek nastartoval a vycouval na ulici. Měl vztek a hořko v ústech. Morous. Mohl aspoň milostivě ukázat, na čem dělá. Děkuju a budte zdrav! A ani se nezeptal na Danu. Nic. Hynek přidal plyn, až se kola škodovky protočila. Odlehčení bylo znát. Na simce skoro nepoznal, jestli je plná nebo ne, táhla líp. Nepřetáčela se a byla tišší, jenže člověk si zvykne. Böhm je morous. Pěkně protivnej. Jeho práci si prolistoval jako staré noviny, neřekl ani popel a nechal ho odejít jako listonoše.

Měl vztek. Ohlásí se doma a pojede do ateliéru. Opřel se o volant a protáhl si záda.

Dobře ses bavil, Hynku? To bude Soňa. Dana neřekne nic. Bude se tvářit, že se jí to netýká, že je jeho věc, kdy se vrací domů. Je to horší než Sonino kousání. Se Soňou se může chytit, může se s ní pohádat, ale s Danou je to jiné. Nezlob se, dřív jsem přijet nemohl. Komise byla přeložená až na dnešek, spal jsem u Standy a včera jsem byl za tím Albrechtem. Nemělo smysl vracet se jenom na noc... Ale Dana neřekne nic. Zato Soňa si neodpustí ironické poznámky. A nic mu nevyčtou přímo. Jen si rýpnou, jak *se zdržel v těch Varech o den dýl. Vlastně o noc*. Je úplně jedno, co udělá, protože vždycky to bude špatně. Na náměstí Míru odbočil do Francouzské a jel rovnou do ateliéru. Karlíkova oprýskaná oktávka stála před domem a už v průjezdu bylo slyšet bručení míchačky.

Prošel dvorem ke *svému* plotu a ke *svým* vrátkům. Rozhlédl se. Hromada písku se zmenšila a u míchačky ležel pytel cementu. Aspoň že tady všechno klapě.

Popošel do dvora a vtom si uvědomil, že dělá stále stejnou chybu. Chtěl uskočit, ale už bylo pozdě. Černý stín vystartoval, tušil ho letět za sebou, jen nepatrný šelest. Kdepak, vždycky to dopadne stejně. Stačil trochu zatáhnout hlavu mezi ramena a po úderu do zad zavrával. Za krkem ucítil horký dech. Jednou rukou se odrazil od hranice cihel, druhou hrábl za sebe do prázdna. Rychle se otočil a druhý útok už chytil do natažených rukou. Nahmátl obojek a vši silou trhl k zemi.

„Rolfe, ty pacholku, já si dám jednou pozor a zametu s tebou, že na to do smrti nezapomeneš!“ Vlčák mrskal ocasem, hrabal tlapami kolem uší, ale Hynek držel pevně.

Karlík vyjel z ateliéru s kolečkem, odtavil ho pod míchačkou a Hynek Rolfa pustil.

„Čau, Karlíku!“

„To je dost, že jdeš!“ Karlík vypnul míchačku, otřel si ruce o montérky a z kapsy vytáhl cigarety. „Ti bejci na izolace nepřišli, tak dělám venkovní betony. Pojď se kouknout.“

Prošli stavbou budoucího atria. Vlčák se motal kolem nich a otíral se Karlíkovi o nohy.

Ještě pár měsíců a bude z toho ateliér. *Jeho* ateliér. Se vším všudy. Hlavní místnost, čistá pracovna, kamrlík na odpočinek, příslušenství. Bude tu místo, světlo a klid. Na nikoho se tu nebude muset ohlížet. Karlík do zimy všechno zvládne a někdy po Novém roce to bude k nastěhování. A na vrátkách bude viset cedule: NEOHLÁŠENÉ NÁVŠTĚVY PŘICHÁZEJÍCÍ ZA DENNÍHO SVĚTLA PROSÍM O MAXIMÁLNÍ STRUČNOST! A dole připíše: COPYRIGHT BY HUGO BÖHM.

Prostor atria byl zakolíkovanými trámky rozdělen na čtverce. První dva už měl Karlík vybetonované.

„Karlíku, neměl tady bejt základek pro schody?“

Karlík špičkou tenisky čáral v prachu na zemi. „Měl.“

„A...?“

„A co? Nebude. Proč by zrovna tady musely bejt schody!? Bude tu rampa. Udělám ten beton do šikma. Tři schody vystoupám na dvou metrech. Ani ne.“ Špička tenisky rejčila pořád na stejném místě. „Hynku, kdy ji sem vezmeš?“

Boží prostoto! „Brzo, Karlíku, neboj... záleží na ní.“ Představil si, jak se bude pořád na něco ptát. Zatvářil se, jako by si na něco vzpomněl. „Chtěl jsem se ještě podívat na ty zkoušky, pojď se mnou!“

Vrátili se zpátky na dvůr a šli ke kůlně. Kolem stěn stály dřevěné rámy přibité na betonářské překližce. Byly vyplněné maltou s jemným uhlazeným povrchem, pomalovaným

motivы z návrhů fresek. Rámy vynesli na světlo a Hynek je prohlížel.

„Hynku, co na tom vidíš? Mně to připadá furt stejný.“

„Mně taky, ale zaplať pánbu. Kdyby to bylo furt jiný, tak bych to mohl zabalit. Pojd' tenhle zdvihnout!“

„Proč?“

„Až řeknu tři, tak ho pustíme.“

„Neblbni, dyť se rozfláká!“

„Nerozfláká.“

„Rozfláká, seš blázen!“

„Nerozfláká. Dva... tři!“ Pustili rám a uskočili. Maltová deska se rozbila na kousky.

„No co jsem říkal!“ řekl Karlík.

„Zkusíme ještě tenhle.“

Deska se znovu rozbila a Karlík zakroutil hlavou. „Nikdy bych neřek, že seš takovej hravej.“

Hynek se sklonil a díval se na úlomky. Karlík raději pustil míchačku. „Pojd' radši dělat!“ zavolal.

„Karlíku, nemůžu. Byl jsem tři dny pryč a ještě jsem se neukázal doma.“

Karlík kopl do míchačky a pak ji zastavil. „Všechno dělám sám! Jde to strašně pomalu. Ty jseš furt pryč, a když přijdeš, naděláš akorát bordel. Štveš mě.“

„Karlíku, musím. Měl jsem se vrátit už včera!“

Karlík mávl rukou. Vyšli na ulici a Hynek nasedl do auta. Karlík se sklonil k okénku.

„Žes věděl, že se to rozfláká!?“

Hynek kývl. „Chtěl jsem vidět střepy z boku. Ten chlápek od Böhma tvrdí, že dvojrstvý jádro děláme zbytečně. Má pravdu. Ta první vrstva už barvu stejně nesaje. Na střepích je úplně čistá.“

„Já věděl, že nejseš tak úplně blbej. Kdy přijdeš?“

„Podle toho, jak bude doma. Možná ještě dneska. Čau.“

Vrátil se na Francouzskou. I auto jako by se bálo a kopeček Vinohrad se před kapotou nadouval a byl stále strmější. Dobře ses bavil, Hynku? Dřív jsem nemohl, ta komise byla až dneska. Proč mi to říkáš, to je přece tvoje věc!? Objel vodárnu a zaparkoval v Nitranské před domem.

Vyndal poštu ze schránky a cestou po schodech ji prohlížel. Avízo z Díla a velká tlustá obálka s úhledně napsanou adresou DANA A HYNEK ŠIMONOVÍ a s žilinským razítkem. Starý pán opět něco stvořil... Už se tam půl roku chystá zajet, ale aspoň mu zavolá. Dneska večer.

„Ahoj, dámy!“ Zatím je klid, ale Soňa se už jistě nadechuje a Dana sahá po cigaretách a klopí hlavu. Stále ticho. Povytáhl si zip u džínů a vešel do pokoje. Nikde nikdo. Přistoupil ke dveřím ložnice a zaklepal. Nikde nikdo. Všude bylo podivné prázdno.

Na stole ležel kus papíru. Viděl ho, hned jak vešel, ale podvědomě, snad pro jistotu se mu vyhnul.

Hlavně nemít radost, už týdny se zapřísahal. Nepomáhat tomu, ale kdyby to přišlo, nemít z toho radost. Naklonil se nad stůl:

JSI VOLNÝ

V koutku duše ucítil zklamání, že to dokázala. Že není nepostradatelný.

Vlastně si to všechno představoval jinak, daleko horší. Slzy a lítost. Donekonečna omílané scény výčitek a uraženého mlčení. Ale nic z toho se nestalo. Na nikoho nebudeš muset brát ohled. Jsi volný, nemusíš se na nic ohlížet... Jenom nemít radost. Nic nehodnotit, brát to tak, jak to přišlo. Jsi zase na začátku, jako před čtyřmi lety. Telefon. Krucifix, zrovna teď!

„Šimon.“ Šňůra od sluchátka byla překroucená jako obvykle.

„Nazdar! Mám pro tebe největší kšeft, cos kdy měl, a ty seš... ty seš tam, co nemůžu říct, protože mě slyšej děti.“

Hynek zdvihl aparát nad polici a sluchátko pustil k zemi. Jak se rovnala překroucená šňůra, sluchátko se roztočilo kolem své osy. Vladimír vždycky hulákal, do telefonu obzvlášť. Roztočené sluchátko zkrápělo jeho hlasem všechny kouty pokoje.

„Hynku, dostanu flašku! Je to tvůj milovanej Holan. Bibliofilie na japonsku, a bude tam pro tebe místa, co si vzpomeňš. Hned si to přečti, určitě to máš. První část z *Nokturnálu*. Budeš v kůži vázaný! Tak čti a zavolej mi, co to bude, jestli suchý jehly, lepty nebo litografie. To je jediný, co potřebuju vědět ještě tenhle měsíc. Jen si nevydejš žádný blbosti, koláže, barvy nebo tak. Má to bejt uměřená klasika. Zatím čau a pozdravuj Danu.“

Vida. Holana si vybral jako absolventskou práci. Osm letů k *Toskáně*. Před pěti lety se vnucoval do Spisovatele k redici *Příběhů*. Nic. Pak, po trienále v Benátkách a po výroční ceně Odeonu, to už začal mít jméno a začal doufat, že ho pozvou k Sebraným spisům. Jenže zase nic. Pak doufal v *Noc s Hamletem*. Opět nic. A teď bum! Bude tam pro tebe místa, co si vzpomeneš! Bibliofilie na japonsku.

Dana by zaklonila hlavu, olízla by si rty a řekla by, že si toho Holana přichtěl.

Bloumal po bytě a nahlížel do skříní a do zásuvek. Nenechaly po sobě ani kapesník, ani sponku do vlasů. Jen v kuchyni našel čtvrtku chleba a balíček kávy, v lednici osminku másla. Něco mu tu nechat k jídlu byl určitě nápad Danin, ale dávky určila Soňa.

Dal vařit vodu a namazal si chleba. Byl volný. Vrátil se do pokoje, otevřel okno a opřel se zády o parapet. Jenom nemít radost. Jsou věci, ze kterých se člověk nesmí radovat.

Pak si zalil kávu a váhal, kam se posadit. Najednou tu bylo tolik místa. Zapálil si cigaretu a z obálky od otce vytáhl štos strojem psaných papírů. *Danko a Hynku, děti moje... i když Vám jistě připadám jako blázen... ale nejprve Vám představuji svoje dílo... a zejména Tebe, Danko, prosím o přísnou kritiku... pilně mnoho měsíců... možná zdá poněkud dětinské, ale já myslím...*

Chudák starý pán. Aspoň mu zavolat. Co nejdřív, dneska nebo zítra. Všude bylo ticho, žádné dveře se neotevíraly, nikdo nemluvil. Jen ze zdi nad pohovkou se na něj smutně díval Danin Pierot. Proč si ho nevzala?

Upíjel kávu a očima těkal po bytě. Muselo to být aspoň naříkání autem. Kdo je asi odvezl? Vladimír ani Karlík ne. Asi někdo od Soni. Možná Vykopal nebo ten dirigent. Jen těch knih byly aspoň dva kufry.

Naklonil se ke knihovně. Holan zůstal. Vzal *Nokturnál* a listoval. *Jen taktak, že jsi nuzně vykročil, / a už je tu zeď a na ní / barokem dobře živená / socha smrti... Jde-li o pocit, / mohl bys v jejím stínu / zůstat přes noc a nic / by ti nebylo odepřeno...*

Ještě před rokem by byl bez sebe radostí. Zabořil by se do křesla a četl by. *Tato zeď s rychle uzavřeným / kusem prostoru je také / plna zarudlých trhlin / po mrtvici cihel. / To jen ty, byť pouze stár, / uhodil ses o ni s otázkou, / do jaké míry je ďábel svobodný...*

Četl by, až by se mu v hlavě začaly řadit čáry, skládat se, protínat a křivit, a pak by se hnál ke skicáku nebo rovnou k měděné desce.

Odložil Holana, sundal *Pierota* ze hřebíku a na zdi se objevil světlejší obdélník. Popošel k oknu a prohlížel si obraz proti světlu.

Ať visel kdekoliv, vždycky se starala, aby měl dost světla a aby na něj viděla od svého stolu. A sklo mu pravidelně čistila ironem. Položil *Pierota* na stůl a zabalil ho do papíru.

Statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotá. I když se pořád uklízí, luxuje a vytírá. Vyfoukla kouř z cigarety a vesmír prachu v pruhu slunečního světla se zavlhl a zkalil.

Ruku na rameno. Slunce promítalo na koberec obdélník světla a vesmír prachových zrnek se pomalu uklidňoval. Bezděky se podívala, jestli na svetru nezůstaly důlky po jeho prstech. Nezůstaly. Jen v paměti pocit lehkého stisku. Nic nepochopil. Anebo nechtěl... Klopila oči, aby se nemusela dívat na knihovnu. Sloupkové hodiny odbily čtvrt, kdosi v domě přivolával výtah a vesmír se znovu zkalil cigareto-vým kouřem.

Ani pusu do vlasů, jen ruku na rameno. Statisíce stříbrných bodů. Jako když sněží. Malé přemrzlé vločky jako na Ondřejovce, když nebyl vítr, mrzlo a bylo bezvětrí. Jako na soustředění. Měla už dávno první výkonnostní třídu, ale Bohdan jí nedal pokoj: Daníku, znova, vnitřním ramenem napřed, víc na tyč, kolena ven, Daníku, znova a těžiště níž!

Měl jich tam dvanáct, a nejvíc řval na ni. Daníku, musíš! Překřikoval celý svah a pořád se trochu usmíval. Aspoň na půl pusy. Třebaže hned první den zlámala úplně nové rossignoly, které jí vyběhal přes ČSTV. Pořád se usmíval, i když ji tehdy hůlkou plácl do zad a řekl: „Tak mazej, Daní-

ku." To vlastně bylo o rok později. Jezdila už na blizzardech a na Ondřejovce nešel telefon. Potřebovala si zavolat domů, chtěla sjet k telefonu na Severku a Bohdan zahnal ostatní holky do sprch, a že pojede s ní. Spěchali. Bylo po tréninku a pomalu se blížil soumrak.

Zapálila si novou cigaretu a vesmír statisců stříbrných bodů se znovu zakalil a zvlnil. Pod oknem rachotili popeláři a sloupkové hodiny znovu odbily. Jen ruku na rameno a víc nic. Možná to mělo být pohlázení, možná, ale spíš jenom tak – ruka na rameno. Vesmír se uklidnil a statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotaly. Jako malé přemrzlé vločky. Plácl ji hůlkou do zad a řekl:

„Tak mazej, Daníku,“ ale ještě mezi boudou a lesem ji předjel a zastavil. Usmíval se a bodcem hůlky propichoval ledový škraloup. „Je to přemrzlý, tak neblbni.“ Mhouřil oči a vločky mu přistávaly na řasách a na obočí. „Kdyby se něco dělo, tak nic nevymejšlej a rovnou na zadek.“ Vzepřel se na hůlkách, ve vzduchu se otočil a odjel. Lyži na lyži, pořád trochu šikmo v lehkém smyku, a než dojel k první zatáčce, zamával a zařval: „A nech mě kousek odjet, počkám dole!“ Ozvěna to ještě chvíli vracela a pak se rozhostilo ticho. Rozjela se za ním.

Úzká lesní cesta s vysokými sněhovými okraji, strmá a samá zatáčka. Umrzlý, lesklý sníh křupal a špičky lyží klapaly na nerovnostech a starých stopách. Jela v širokém pluhu, ale lyže neměly o co drhnout, rychlost stoupala a sněhové vločky začaly sekát do tváře. Měla chuť pustit to, co to dá, jenže někdo mohl jít naproti, třeba s houfem dětí, pak si poradí, a Bohdan by ji seřval jako malou holku.

Jela rychle. V zatáčkách přešlapovala z pluhu do smyků, protahovala je co nejdál a pak se snažila vracet zpátky do pluhu, ale zatáčky už jí byly úzké, lyže se pomalu rovnaly,

staccato špiček se zrychlilo, ale ještě to nepoloží, ještě je pořád čas. S trochou ješitnosti čekala, že už už za zatáčkou zahlédne Bohdana, jenže on pořád nikde, všechno kolem svištělo a vločky se jí před očima slévaly v zakřivené proudnice. Znovu zatáčka, smyk doprava, rigol, chvíli vzduchem, sbalila se do podřepu a srovnala to, ale kdepak pluh, lyže šly k sobě a teď ukaž, co umíš, ale pořád si nelehne, už bude skoro dole a dole čeká Bohdan a usmívá se, přeci nepříjde zvalená a odrbaná. Hluboký podřep, hůlky do podpaží, hlavu mezi ramena, další zatáčkou jako v toboganu, Bohdan by ji seřval, ale byl by hrdý, jenže – no nazdar – rolba! Rolba jako tank přes celou cestu, jako ošklivá žába, jen otevřít hubu.

Popeláři popojeli o dům dál, hodiny znovu odbily a obdélník slunce se neznatelně posunoval po koberci. Zapálila si cigaretu.

Možná to mělo být pohlazení, ale spíš jen tak, ruka na rameni. Třebas v tu chvíli víc nedovedl. I hlas měl stažený. Vyfoukla kouř a odložila zapalovač. Neprosil, nepřemlouval, nic. Statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotaly.

Ne, že člověk letí na něco, ale něco letí na člověka. Ropucha rolby se zvětšovala jako v horečnatém snu. Lyže mlaslavě syčely po umrzlém sněhu, už rozeznávala mřížky na reflektorech a sváry čelního plechu kapoty.

Obdélník slunce se přiblížil až k ní, po lýtku šplhal na kolenou a bylo cítit jeho teplo. Něco letí na člověka, ne člověk na něco. Jako rastr cihelných spár ve fleku vypadlé omítky. Jako čelní plech rolby. Polož to, neblbni!

Položila to. Přes zadek na bok, ruce široce od sebe a po prvním kotrmelci se snažila udržet nohy nad hlavou, protože blizzardy stály přes čtyři tisíce. Letěla jako v bobové drá-

ze a přivřenýma očima vnímala, jak boky sněhových bariér splývají v šedou šmouhu.

V zámku se ozval klíč a za chvíli vešla Soňa. Měla šedomodrou károvanou sukni a šedý rolák a na prsou se jí houpal přívěšek se znamením Blíženců. Pravou ruku držela za zády. Dana zdvihla obočí.

„Vy dneska nemáte zkoušku?“

„Ne. Zavolala jsem Davidovi, že nemůžu.“

„Kvůli mně.“

„Ne. Kvůli nám oběma. A že tě tu konečně mám.“

„Jako balík.“

„Ne. Že tu nejsem sama. Hele!“ v ruce měla lahev martini.

Zasmála se a postavila ji na kulatý stůl uprostřed pokoje. Blíženci se rozkývali, dostali se do pruhu slunce a vyslali několik prasátek.

Něco letí na člověka, ne člověk na něco. Hlava drncá o zem, pod svetr se derou zmrazky a rolba roste. Čert vzal blizzardy. Pustila nohy na ubíhající cestu, vázání povolilo a lyže na pojistných řemínkách kolem ní začaly mlátit a odskakovat. Jednou rukou si zakrývala tvář, druhou hrabala kolem sebe a snažila se brzdit o sních na stranách.

„... a Otáhalka chce na tu soutěž poslat Lakatoše a já jsem jí řekla...“

Něco letí na člověka. Zeď. Oprýskaná zeď mezi stavením a stodolou, opadaná a chatrná.

„... jenomže mně Roman chodí třikrát týdně a doma denně cvičí, ale jí ten Lakatoš sotva dvakrát, a někdy ani to, a Otáhalka je taky každou chvíli doma u dětí... Ty mě neposloucháš!“

„Poslouchám.“ Zapálila si další cigaretu. Něco letí na člověka... Uf... Zastavila to těsně před rolbou. Když se zdvíhala,

mohla se o ni opřít. Bez čepice, jenom s jednou rukavicí, ve vlasech, pod bundou i pod svetrem sníh. Parádní představení. První výkonnostní třída. Ti chlapi v rolbě se asi můžou smíchy potřhat. Odepjala pojistné řemínky.

Usrkla martini a podívala se na knihovnu. Slunce už zapadalo a bylo šero. Před tváří *Pierota* se vznášel kroužek kouře ze Soniny cigarety. Nic nepochopil. Anebo nechtěl. Anebo to byla rána z milosti.

Nemusel ji hladit ani přemlouvat, ale aspoň... Soňa vstala a rozsvítila stojací lampu. Lepenkový širm se rozkýval a chvíli se kýval i obloukovitý stín na zdi. Jako když se jede v noci autem a kužely světél se houpou po silnici.

Silnice byla úplně prázdná. Nikde nikdo nepřekážel a simka tiše předla. Levou ruku posunula po volantů nahoru a pravou vyměnila kazetu v přehrávači. *Good day sunshine / good day sunshine*.

„Ty neposloucháš. Nechceš si lehnout?“

„Ne, sedí se mi dobře.“

„Tak na zdraví!“ Soňa držela nalitou skleničku, a jak se nakláněla k Daně, Blíženci brnkali o hranu stolu.

„Na zdraví!“

Připily si. Soňa vstala a Danu objala. „Budeme se tu mít dobře.“

Dana zvedla oči k *Pierotovi*. Nemusel ji přemlouvat, ale mohl jí aspoň nechat naději.

Soňa otočila hlavu ve směru jejího pohledu a vyskočila.

„No ne! Teď to teprve vidím, a ty nic neřekneš! On tu byl! On se obtěžoval! A dokonce přinesl tvýho *Pierota*!“

„Dokonce,“ Daně se zadrhl hlas.

„Divila jsem se, že si ho nebereš...“

„Už toho nech.“

„A co říkal, jak se tvářil?!“

„Soňo, až jindy.“

„Dobře. Nezlob se,“ Soňa propletla prsty, ruce zdvihla vysoko nad hlavu a protáhla se. „Udělám si kafe. Nechceš taky?“

„Ne dík, nespala bych.“ Proti světlu lampy pozorovala, jak Soňa vstala a na dlouhých štíhlých nohách odešla do kuchyně. Jeden pramínek vlasů z drdolu jí padal na rameno.

Opřela si hlavu a zavřela oči. Simka tiše předla a cesta ubíhala. Křeslice, Tomašovice, Rousov. Zнала tu cestu dobře. Nemařov, benzínka, samoobsluha, náves s kapličkou, pak mírná zatáčka doleva. Kolem stodoly a zdi statku.

Z druhé strany do zatáčky něco vjíždělo. Podle siluety a podle vysoko umístěných pozičních světel to byl tirák. ... *need to laugh, and when the sun is out / I've got something, I can laugh about...*

Soňa se vrátila s kávou, roztáhla háčkované záclony a otevřela okno. Vzduch v pokoji se pohnul a cáry kouře se motaly ve světle lampy. Po chvíli zbyly jen stříbrné částičky prachu. Přemrzlé vločky.

Je zvláštní, že ze všeho nejdřív se člověk stará, aby vypadal k světu. Mohla si zpřelámat nohy, povyrážet zuby nebo zlomit lyže za čtyři tisíce, ale ne, nejdřív narovnat bundu, aby zip nešel šejdrem přes prsa. Vytřepala sněh z vlasů a s úsměvem zahrozila pěští do okének rolby. Čekala bujarý smích, ale bylo ticho. Dvě vytřeštěné tváře strnule zíraly kamsi vlevo. Podívala se stejným směrem. Pod ojínným kmenem smrku, kus od cesty, byla na sněhu velká červená skvrna. Kapala do ní krev a nad ní se volně komíhaly bodce holí. Kreslily do vzduchu nepravidelné křivky.

Bohdan visel zády k cestě podél kmene. Paže měl při těle, ruce rozpažené, ale hůlky se nesesmekly a držely na kože-

ných poutkách. Pod pravou botou zůstal zbytek jedné lyže, druhá vytrhla pojistný řemínek a zmizela. Jen zvolna, skoro neznatelně se kýval. Podlomily se jí nohy a dopadla na kapotu rolby. Řidič k ní pomalu otočil tvář.

Věděla, že lidé jsou smrtelní, že umírají, ale tehdy poprvé si uvědomila, že jsou smrtelní i její blízcí, že umírají muži, kteří ji ještě před chvílí plácali hůlkou do zad a usmívali se na půl pusy. Že smrt není někde daleko, ale i tady, všude kolem, i ve smrcích při cestě na Severku.

Doktoři pak napsali, že pahýl větve pronikl levou očníci a zcela destruoval dutinu lebeční. Od té chvíle už jí nikdy nikdo neřekl Daníku. Chtěl se prý protáhnout kolem rolby. Rukou naznačil, že pojede zleva, levou nohou najel na mantinel a pak ho to vyhodilo.

Soňa dolila skleničky, šálek od kávy odnesla do kuchyně a Dana se přes širm lampy dívala do světla žárovky. Podle siluety a podle vysoko umístěných pozičních světel to byl tirák. Světla měl tlumená, a jak projížděl zatáčkou, jejich kužel mířil nejdřív daleko vpravo a pak se začal rychle přibližovat, až se octla v jeho středu. Přimhouřila oči, čekala, až kamion projede zatáčkou a světla ji přeběhnou. Byl to Jugoslávec a bylo mu sedmačtyřicet let. Měl dvě děti, vezl z Německa čedičové izolační rohože a usnul už patrně před zatáčkou. Strhla volant a dupla na brzdu. Simka se utrhla do smyku a světlo jejich reflektorů se opřelo o zeď statku. Ne, že člověk letí na něco, ale něco letí na člověka. Pustila volant, dala si ruce před oči a jakoby v dvojexpozici se na rastr cihelných spár ve fleku vypadlé omítky promítly ojiněné smrky z cesty na Severku. *Good day sun...* To *-shine* už neslyšela, i když prý přehrávač vypnul teprve saniťák, když s doktorem čekali na autogen, aby ji mohli vyříznout.

Soňa zavřela okno, šla ke knihovně, vzala do rukou *Pierota* a naklonila se s ním pod lampu.

„Kam to pověsíme?“

„Nikam.“

„A proč?“

Daně se stáhlo hrdlo. „Nechci!“ Chvěly se jí ruce, když si zapalovala cigaretu.

„Co to dát semhle.“ Soňa přitiskla *Pierota* ke zdi nad květinový stolek.

„Polož to. Nikam to nedávej!“

„Proč, je přece tvůj! Mělas ho už před svatbou.“

Dana zavřela oči a zpod víček jí začaly stékat slzy. Ano, měla ho už před svatbou. A nikdy se od něj nechtěla odloučit. Ale Hynek to nepochopil. Anebo pochopil. Ví, že musí být konec, tak to udělal. Definitivně. Proč nechávat zbytečnou naději... Slyšela harašení v předsíni a Soniny kroky. Pak se ozvala první rána kladívkem. Pak druhá. Pronikaly jí celým tělem, až do morku kostí. Všechny nervy brněly každým úderem. Nahmatala kola vozíku a otočila jimi dozadu. Štiplavé vlhko slz jí sjelo přes bradu na krk. Znovu přehmátla a znovu se otočila. Vozík couval.

Když zády narazila do klaviatury pianina, otevřela oči. *Pierot* visel na hřebíku a díval se na ni.

Oba ukazováčky měla zaháknuté za řetízek a točila Blíženci kolem dokola. Nikdo už pořádně neposlouchal, každý si něco čmáral nebo s otevřenýma očima klímal a čekal, až Vykopal skončí.

„Už jenom tohle. Prošel jsem si všechna oddělení a poslechl si, co přihlašujete na tu soutěž. S dechy, smyčci a kytarami jsem spokojen, ale vyvedly mě z míry klavíry. Týká se to kolegyně Eliášové a Otáhalové. Že je Kolemšel z našich nejlepší, to vím, ale na *Patetickou* myslím ještě nemá.“ Přestala točit Blíženci a prsty si zkontrolovala drdol. Když se ji snaží vytáhnout na kafe nebo na víno, tak to je pro něj Soninka nebo Soni a trochu krabatí čelo, protože si myslí, že mu ta vráska mezi obočím sluší.

Ještě jednou si pečlivě upravila drdol a zdvihla ruku, ale ředitel mluvil dál.

„A druhá věc je Lakatoš. Chápu snahu kolegyně Otáhalové tohle dítě integrovat do naší společnosti. Souhlasím s tím, abychom mu projevovali důvěru a abychom k jeho výsledkům byli shovívavější. Ale co je moc, to je příliš, porota je z hudebníků, a ne ze sociálních kurátorů. Návrh kolegyně Otáhalové svědčí o její vysoké politické vyspělosti, ale v tomhle případě by se minul účinkem. Musíte vybrat někoho jiného.“

Otáhalová zbrunátněla a vylétla ze židle.

„To nejde, už to nejde...”

Ale ředitel jí skočil do řeči: „Hned, paní kolegyně, ale nejdřív jsme probírali Kolemšela.” Galantně se uklonil a pokynul Soně. Převrátila Blížence na líc a vstala.

„Roman *Patetickou* ještě neumí, to je pravda, ale do soutěže ji umět bude.”

„To byste ho musela ztrhat.”

„Ztrhat ne. Jenom zaměstnat. Je to vysloveně technický talent, a když po něm nebudeme chtít pořád víc, ztratí zájem. Pokud neonemocní, bude připraven. Dobře připraven. Jinou záruku dát nemůžu.” Sedla si a znovu zahákla oba ukazováky za řetízek Blíženců.

Vykopal se chvíli kroutil, ale nakonec připustil, že je ještě dost času, a pokynul Otáhalové. Ta měla v očích slzy a marně se pokoušela zapnout plášť v místě, kde chyběl knoflík.

„Já jsem učitelka, ne trenér. Já...” Otřela si nos kapesníkem a chytala se za klopky pláště. „Vy tomu možná rozumíte líp, ale jestli Ferovi nedovolíte, aby se slavnostně oblík a aby před všemi těmi svými příbuznými vylezl na skutečný pódiu, ke skutečnému černému klavíru a aby před nimi všemi toho Mozarta zahrál, to je jedno, že třeba mizerně, tak ho za pár tejdnu uvidíte v nejhorší putyce, jak na rozviklaném pianinu brnká čardáše za kořalku pro tátu. To vám můžu zaručit.” Popotáhla a zajíkla se, ale už se to nedalo zastavit. Strčila nos do zmuchlaného pánského kapesníku a plačky vyběhla ze sborovny.

Vybruslil z toho chytře. Teď už nebude schůzi protahovat, s kolegyní to v klidu prohovoří, cíle mají stejné. Bylo půl osmé, mohlo to dopadnout hůř. Vzala noty pro sbor a kabát už si zapínala cestou.

Proběhla chodbou k hlavnímu schodišti a sbíhala dolů. Je pravda, že Roman to neumí. Ale za dva měsíce se stihne dost. A může k ní dvakrát týdně chodit domů. Roman, sbor, Roman, sbor a v pátek pohov. Daně to vadit nebude.

„Soninko, počkejte!“

Ředitel. Samozřejmě. Už ho slyší: Kousek vás vyprovodím, nebo pojdte se někde stavit na dvě deci.

„Nezlobte se, spěchám. Mám sbor.“

„Ale schůze měla být mnohem delší. Já ji schválně zkrátil, aby...“

„Já bych se omluvila. Nenechám přece čekat čtyřicet holek...“ Otevřela vrata. Ovanul ji teplý vlhký vzduch.

„Soni, vy jste asociální typ. Vy záměrně... ale co budu mluvit. A já, hlupák, vás Davidovi ještě doporučil.“

Na chodníku ředitel zpomalil: „Já vám dám do osobního hodnocení, že svým nadříceným ničíte sebevědomí!“

Usmála se a zrychlila. Bylo to dobré. Kdyby dělal, že se s ní musí domluvit o soutěži, uhýbalo by se těžko.

Bylo čtvrt na devět, když vystoupila z páternosteru Elektrických podniků a blížila se chodbou ke zkušebně. Holky bylo slyšet už z dálky. Místo aby připravily sál, daly si aspoň židle do půlkruhu a přišouply klavír, kouří na chodbě a drbou.

„Tak děvčata, co židle?“

Několik holek se vytratilo do sálu, ale hlouček dál postával kolem popelníku. Samozřejmě, Hemerová uprostřed.

„Děvčata, vy dneska chcete stát?“

Hemerová potáhla z cigarety a usmála se: „Dneska mají židle sopránky.“

„Snad by vás nebylo, kdybyste jim pomohly!“

„Nebylo, ale dirda řekl, jednou altky, jednou sopránky.“

Dirda. To sem zavedla ona. Dirda. Už mu tak říká polovina sboru, a jemu to nevadí. Když dirigent není autorita, je to na sboru znát. Na korepeticích se to pak nedožene. Akorát že ji mají za protivnou ženskou, protože chce kázeň.

Opírala se o klaviaturu a pozorovala dvojitý půlkruh před sebou. Zprava druhé alty, první, pak první soprány a druhé. Těm druhým chybí aspoň tři čtyři hlasy a aspoň jeden takový, který by je utáhl. Vypsali na to konkurs, ale výsledkem byly zas jen dva alty. Jeden první, až se ta žába trochu vyzpívá, tak bude docela slušná, a pak Hemerová.

Konečně byl jakžtakž klid. „Holky, tak toho Ebena, *Na lávce seděla*, nejdřív soprán asi po čtyřech a třeba zleva.“ Kdyby aspoň uměly nastoupit. „Holky znova. Tři, čtyři...“ Na lávce seděla, do vody hleděla.

„... dě-la, -la, to je ais! Znova! Tři, čtyři...“ Na lávce seděla, z okénka hleděla. Roman bude chodit dvakrát týdně k ní a dvakrát do školy. „Dobrý, další čtyři. Tři, čtyři...“ Na lávce seděla. Zavolá rodičům, ať ho drží doma, aby víc cvičil. „Sedě-la, lá, lá ais! Holky, jak tam můžete slyšet a! Znovu, tři, čtyři...“ Bude si muset pár týdnů odpustit televizi, kino a courání s klukama a cvičit.

„Dobře, další čtyři.“ Vykopal dneska poprvé změnil taktiku. Přestal hrát suveréna a stal se odmítaným ctitelem. „Teď alty. Tři, čtyři...“ Na lávce, na lávce, na lávce. Tak trochu ironie i legrace, ale může při tom říct mnohem víc, než dokud byl suverén. Svým nadřazeným ničíte sebevědomí... „Další čtyři...“ Dvě děti, třináct a sedmnáct. Za pár let už půjdou z domu, ale to už mu taky bude přes padesát.

„Teď oba alty do toho třetího *hleděla* a první soprán s nimi od *nepřišel*, aby tam slyšely tu kvartu. Tři, čtyři...“ To by už byl vlastně šedesátník. Na kafe, na dvě deci. A k někomu

na chalupu, to by mu určitě vyhovovalo. V tašce by měl lejstra, jako že je na školení. „A znova, tři, čtyři...“ Moc to dneska nejde. Za chvíli tu bude David, a holky v tom pořád plavou.

„Teď komplet a ty staccata ne-přišel hezky sekat!“ Bože, ty soprány skomírají. Otočila se k nim a taktovala oběma rukama, aby je zesílila. „Nezpomalovat, tři, čtyři!“ Soprány najednou zesílily víc, než čekala, ale tón šel víc zprava.

„Dost! Hemerová, já vím, že to umíte, ale držte se svého hlasu a nepomáhejte sopránům!“

„Když to tam tak chcípalo, tak jsem chtěla...“

„Tak nechtějte. Zpívejte svůj part. Klid, holky! A znova tři, čtyři a alty tišeji, ať je přes vás slyšet, tři, čtyři...“ Bože, to je nadělení, mít ve sboru takovouhle holku. Mezihlasy první alt – druhý soprán, ty se najdou často, ale hlas, co jde od malého *f* po dvojčárkované *h* a na obou těch krajích klidně přeřve celý sbor, to je boží dopuštění. „Holky, tempo, tři, čtyři a bez těch glissand!“

Jestli David zas přijde v tom propoceným svetru, tak už mu snad řekne, ať jí ho dá domů, a vypere mu ho. „Dost! Holky: du-šen-ka a teprv na to mó-ja alty!“ Je už tak vytahanej a na zadku odstává, že když se nakloní ke klavíru, vyleze mu košile a je mu vidět holá kůže. Soňo, dík, že jsi přišla. Nebo aspoň: Soňo, to jsem rád, že jsi přišla. Pacholek. Volal jsem ti. Proč? Chtěl jsem se ti omluvit. Mně se nemusíš omlouvat. To je tvoje věc, s kým se *taháš*. Ne s kým *flámuješ*.

Za jejími zády klaply dveře a všech čtyřicet hlav se zvedlo, čtyřicet páteří narovnálo a čtyřicet prsou vypnulo.

Dal rukou znamení, ať pokračují, a tiše se opřel o bok piana. Když holky zmlkly po posledním *nepřišel*, všechny k němu otočily oči.

„Čau, báby!“ Olízl si jizvičku na rtu a otočil se k Soně. „Soňo, dělaly jste *Nězahyněm*, nebo jen tu *Lávku*?“

„Oboje.“

„Fajn. Holky, sjedem to spolu, a když budete pěkně vřískat, tak si vzpomenu na jednu moc dobrou zprávu.“ Sundal si hodinky a položil je na piano. „Soňo, pomoz sopránkám!“

„Nebudu tady. Jdu domů.“

„Počkej. Jen ty dva Ebeny a pak budu držet řeč.“ Dvojitý půlkruh se rozvlnil a rozpovídal, David ho jednou rukou tišil a druhou strkal Soňu na pravý konec. „Počkej, to tě bude zajímat!“

Chtěla obejít holky zadem, ale noty a tašku měla na pianě a David už dal nástup k *Nězahyněm*. Zůstala stát.

Když jsem nězahynul, když ta vojna byla, taky nězahynu, když už pominula. Aspoň: Soňo, dík, že jsi přišla. Pche. kdyby poděkoval. Kdepak. Jen čau báby a propocenej svetr.

Ty soprány jsou vážně hubený. Aspoň dva nebo tři pořádný hlasy. Nebo aspoň jeden jako Hemerová, a ani by nemusela bejt tak prsatá a drzá.

Lávka jde slušně, až na ty staccata. So mnou keď hovoríš a vrúcne proslovíš, du-šen-ka moj-ja! Někdo vpravo tu poslední čtvrtku přetáhl.

„Holky, jde to.“ Olízl si jizvičku na rtu a posadil se na židli před pianem. „Pořádně mě poslouvejte! V Pardubicích jsme nejenom skoro vyhráli, ale taky jsme se líbili, což není zdaleka totéž. Za to první je diplom, za to druhý sláva pozemská. Sláva veliká, sláva ohromná. Budeme filmovaný!“

Mnul si ruce a oči mu zářily. Nepravidelný horní ret mu odkrýval dásen. Holky vylétly ze židli a shlukly se kolem něho. Vypadalo to jako abstraktní kytice ze čtyřiceti džínových prdelek, osmdesáti loktů a čtyřiceti strakatých hlav.

Strčila noty do tašky, vzala si plášť, řekla ahoj ke čtyřiceti prdelkám a vyšla na chodbu.

Ani těch zadků nemusí být čtyřicet. Stačí jeden... Jako v Pardubicích. Holky o tom pak drbaly celé ráno a ona to musela poslouchat a tvářit se jakoby nic. Mastný vlasy a lesklý kouty. Zaječí pysk, vytahaný kalhoty a upocený svetr. Ne na jeden. Na všechny svetry se mu vykašle. A na koncerty a na divadla a na večere v Moravské jizbě. A na to, co natáčí a co by chtěl natáčet a co nenatáčí a jak to dělal Krombholc a jak by to dělal on.

Aspoň bude chodit dřív domů a Dana nebude sama. Domů šla pěšky.

„Ahoj, Dano!“ řekla ve dveřích pokoje.

Dana měla skloněnou hlavu, ruce na obručích a popojížděla dopředu a dozadu, jen o pár centimetrů, aby se přední kolečka nepřetáčela. Měla zavřené oči, pod nimi tmavé kruhy a na klíně zmačkaný kapesník.

Pohladila ji po vlasech. „Stalo se něco?“

„Ne. Co by se mělo stát?“

Šla do kuchyně. Cestou za sebou slyšela šustot pneumatik. „Neumyla jsem nádoby,“ řekla Dana.

„A co? Těch pár talířků?“

„Zhasla mi karma a já nedosáhnu na plamínek.“

„To nic. Zapálím ji.“ Otočila se k Daně, ale ta zatím popojela k oknu a zůstala k ní otočená zády. Měla skloněnou hlavu a ramena jí cukala.

„Danko! Nic si z toho nedělej. Vykašli se na to, když to zhasne, a je to.“ Pohladila ji po zádech a šla do koupelny.

Pod karmou leželo několik až ke konci vypálených zápalek a spodek přední části byl očouzený. Kouřové šmouhy sahaly kousek pod zapalovací okénko. Zapálila plamínek, sebrala

vypálené sirky a vyhodila je v kuchyni do koše. Dana už byla bokem vozíku přitisknutá k lince a myla nádobí. Soňa si sedla ke stolu.

„Roman sem teď bude muset chodit asi dvakrát týdně cvičit. Nebude ti to vadit?“

„Nebude.“

„Je to trochu šprajc Vykopalovi. Šéfuje. Otáhalce zatrhł toho Cikána. Ale to měl náhodou pravdu. Ona je taková kvočna. Hodila by se spíš do domova mládeže nebo do polepšovny. A mně zas nevěří s Romanem. Ty hrnky nech. Já je pak opláchnu.“

„Kdy půjdeš spát?“

„Proč? Je něco v televizi?“

„Chtěla bych se vykoupat.“

„Klidně. Pustím ti vodu.“ Šla do koupelny, pak se vrátila pro Danu a tlačila ji do ložnice.

„Pomůžu ti svlíknout.“

„Dík. Já radši sama.“

Přistavila ji k posteli, sedla si v pokoji do křesla, listovala v televizním programu a poslouchala, jak se Dana přetáčí na posteli. Za chvíli z ložnice vyjela nahá, jen přes klín měla čistý ručník a noční košili.

Přijely bokem k vaně, sundaly boční opěrku vozíku, Dana se přesunula na hranu vany a Soňa jí přendala nohy dovnitř. Dana se nadzvedla a postupně se posunovala ke konci vany. Pak ji Soňa vzala v podpaží, Dana se druhou rukou vzepřela o zeď a po šikmém konci vany pomalu sjela do vody. Pod zadek si položila roli molitanu, aby neujížděla, když se zády opře. Soňa odstavila vozík a před zrcadlem si upravila drdol.

„Křikni, až budeš hotová, a nespěchej, budu si čist.“

Posadila se do křesla pod lampu, natáhla nohy a zaklonila hlavu. Hodiny odbíjely a na stropě vystupoval z okolní běli velký flek. Bude třeba urgovat OPBH. Hned zítra. Stihne to, než přijde Roman. A taky musí uklidit.

Na Vinohradech byl touhle dobou vždycky slyšet gramofon z Hynkovy pracovny. A Hynek občas prošel pokojem vypláchnout si do koupelny kotýrky nebo štětce a tiše si pískal to, co vedle hrál gramofon.

Opřela si hlavu o lenoch křesla. Bokem, aby ji netlačila spona pod drdolem. Ty jeho zpocené svetry mu teda prát nebude. Vždyť ani nepoděkoval.

Nikdy nebude prát upocený svetry někomu, kdo neumí říct ani Soňo, dík, že jsi přišla. Někomu, kdo si klidně myslí, že ona je samozřejmost. Někomu, kdo ji klidně vymění za vypasovaný zadek a výstřih až na břicho, to nikdy dělat nebude.

Dana už seděla ve vypuštěné vaně, zastrkovala si vlasy pod turban z ručníku a na krku se jí třpytily kapičky vody. Chytila ji v podpaží a Dana ji jednou rukou objala kolem krku a druhou se opřela o baterii.

„Ted!“

Dana se vzepřela o kohoutek a Soňa se začala narovnávat. Ještě kousek. Soňa se opřela kolenem o vanu a táhla ze všech sil.

Na Vinohradech to bylo jinak. Vždycky zavolaly Hynka. Zul si trepy, aby mu neujely nohy, sklonil se do vany, jednou rukou vzal Danu pod koleny, druhou pod zády a zdvihl ji. Jako se zdvíhá dítě z postýlky. Ještě kousek. Pořád chybělo pár centimetrů.

„Soňo, takhle to nejde! Mám zadek furt pod rantlem.“

„Půjde to, zaber!“

Dana zabrala, ale sjela jí ruka, kohoutek se roztočil a Soňa ji neudržela. Spadla zpátky do vany a na bok jí tekla studená voda. Soňa vodu zastavila.

„Nebouchla ses?“

„Ani ne,“ měla zastřený hlas a sklopenou hlavu. Soňa ji pohladila po zádech.

„Neboj, naučíme se to. Minule to už docela šlo.“

„Neutěšuj mě!“ vyprskla.

Soňa chtěla něco říct, ale polkla to. Nemůže za to, že nemá sílu jako Hynek. Nemá metr devadesát a ramena jako skříň.

„Pojď, než ti bude zima.“ Znovu ji chytila v podpaží.

„Natoč mě žádama k sobě, abych levou dosáhla na kraj.“

Šlo to pak o trochu líp, Dana už seděla na vaně, ale obě byly udýchané. Soňa si otřela ruce, přistrčila za Danu vozík a vyndala jí nohy z vany.

Vždycky, když Danu nesl, zastavil se s ní před zrcadlem, usmál se do něho a dal jí pusu. Soňa za nimi tlačila prázdný vozík. A jakmile procházel dveřmi, trochu sklonil hlavu.

Potom s Karlíkem na Vinohradech přidělali nad vanu hrazdu a Dana mohla vylézat sama. Začala se koupat každý den a nechtěla, aby u toho někdo byl.

Telefon. Hynek si promnul oči, protáhl se a znovu se zkroutil do polohy, ve které se probudil. Kdy se mu o tom aspoň přestane zdát?

Chvilí to jde. Pár měsíců, možná i dýl. Ale přece to jednou musí skončit. Jednou přestane usínat v ponižující samotě prázdné postele a budit se s palčivou touhou. Telefon. Shodil ze sebe deku, povytáhl si kalhoty od pyžama a šel do pokoje.

„Šimon.“

„Servus, bratránku! Standa. Mám dvě zprávy. Jednu dobrou a jednu špatnou. Kterou chceš první!“

„Žádnou. Slušný lidi ještě spěj!“

„Hele, ty parazite uměleckej, slušný lidi už dávno pracují. Tak kterou chceš první?“

„Tu špatnou si nech a tu dobrou mi zavolej někdy ve dne.“

„Tak nejdřív tu špatnou, aby ses probudil.“

„Ne! Nejdřív tu dobrou!“

„Dobře. Tak Velký sál bude pro tebe volnej desátýho června, takže přesně, jak jsi chtěl.“

„To není žádná dobrá zpráva, protože na tom jsme byli celou dobu domluvení.“

„To je zpráva, a je to dobrá zpráva. To je dokonce tak dobrá zpráva, že ze samý radosti koupíš několik flašek a já ti řeknu,

komu je máš dát. Nebylo to tak jednoduchý. Já musel hučet do řůy lidí a dalo to plno práce. V baráku za osumdesát milionů jsou jiná pravidla hry, než když ty v hospodě prodáváš nějaké vobrázky."

"Já vobrázky neprodávám v hospodě."

"Dobře, ale toho desátýho si važ, to nespadlo z nebe a stavbyvedoucí mě poprvý po dvou letech, co tam chodím, vyhnal ze stavby, že nemám přílbu. Zkrátka kvůli tomu tvému mizernému trucu tam začalo bejt pěkně dusno."

Kolik asi mají lidí, co jsou jim ochotní garantovat osumdesát čtverečních metrů čistého freska. Kdo z nich visí na hřebíku tak volně, aby mohl začít kdykoliv, když oni si vzpomenu. Kdo z nich by nebyl ještě na někom závislej. Mizerný truc? Obyčejná technická nutnost.

"Dobře. Jsem radostí bez sebe. A špatná zpráva?"

"Špatná zpráva je možná dobrá zpráva, ale to záleží na tom, jak jseš pracovitej. Výtvarná rada tě schválila na ty Mariánky..."

"To je vysloveně dobrá zpráva!"

"Jo. Návrhy musíš dát do komise do konce dubna."

"Ty ses zbláznil!"

"No vidíš. Říkáš každou chvíli něco jinýho. Jednou, že je to dobrá zpráva, a pak zas, že jsem se zbláznil. Ale, bratránku, nezbláznil. Můžeš vydělat ohromný peníze za úžasné krátkou dobu."

"Ne. Zbláznil ses. Copak se to dá stihnout?"

"Hele, porad' si, jak umíš, a buď rád, že mě máš. Pozdravuj Danu a čau!"

Vyčistil si zuby, zapálil cigaretu a vrátil se do ložnice. Důlek v polštáři byl ještě teplý. Zabořil do něho hlavu, zatáhl z cigarety a dával pozor, aby mu popel nespadol do postele.

Porad' si, jak umíš. V projektu *Léčebněrehabilitační komplex ČSTV, Mariánské Lázně* udělá Standa u jedné zdi dvě tlusté čáry a do legendy napíše: *reliéf, autor Pravoslav Kačer*. Pravoslav Kačer si vybere část honoráře za materiál, začne pracovat a termín běží. Pak ve Fondu dostanou parte Pravoslava Kačera a termín běží dál. Pak zavolá Standa, že dostal nápad.

Prý naděje je malá, ale proč to nezkusit. A Standa zahájí akci. Soudruzi, jak my si poradíme? Umělecká výzdoba je nedílnou součástí stavby a termín dokončení se nám blíží. Soudruzi, to bychom moc těžko zdůvodňovali. To nemůžeme připustit a nesmíme se bát. Neformální a iniciativní přístupy a táhnout za jeden provaz. Nerad bych to zakřikl, ale když budeme mít trochu štěstí... Já, soudruzi, nemám tušení, ale soudruh Šimon kdyby nám tak pomohl. Ale jistě je zavalen prací. Musíme doufat... Já to s ním zkusím.

Investor začal doufat a Standa znovu zavolal. Hynku, vypadá to, že to zmáknou. Načmárej něco a pošli mi to pro komisi. Udělej toho hodně, ale zatím jen takový *rychlovky*, aby mohli vykládat, co všechno se nehodí.

Hynek načmáral pár *rychlovek* a odeslal je. Tři měsíce byl klid a Hynek to pustil z hlavy. Jenže Standa to zřejmě zmáknul a v legendě prováděcího projektu přeškrtl řádku *reliéf, autor Pravoslav Kačer* a napsal řádku *freska, autor Hynek Šimon*. Šmytec a spadla klec. A porad' si, jak umíš!

Popel samozřejmě spadl do peřin. Hynek ho začal opatrně sfoukávat na ruku, ale dělalo to na povlaku šmouhy. Tak popel sklepl na zem a nechal to být. Pak z krabičky vysypal sirky a zamáčkl do ní cigaretu. Je volný. Trapná rozlehlost manželské postele se mu vtírala do vědomí. Kdy se mu o tom aspoň přestane zdát!?

Touha vede přes zklamání k ponížení.

Vstal, osprchoval se a pocit ponížení pomalu zmizel. Vlastně by měl slavit. Má dvě zakázky, ke kterým se leckdo nedostane za celý život. Práce to bude úmorná, ale zato krásná a smysluplná, na měsíce sebezapření, ale na desetiletí trvání. Možná na staletí. Sto let bude prostor Velkého sálu ve Varech a foyeru v Mariáňkách spoluurčen jeho prací.

Grafické listy se válí v deskách prodejen, dokud je baráčníci nekoupí do tomboly nebo nějaký Němec cestou od Fleků. *Bitte, ist das ein echtes Original?*

Z okoralé čtvrtky chleba vyřízl střed, který se dal ještě trochu kousat, mazal ho paštikou z konzervy a pil kávu. Dana vždycky snídala knäckebröt s medem. Nabírala jej ze skleničky a točila nožem, aby na něj namotala stékající kapku. Měla štíhlé prsty s dlouhými nehty. Někdy měla některý nehet zlomený od psacího stroje. Z těch *Běžců* by měla radost. Po bouračce, když se vrátila z Kladrub, přestala med jíst, aby neztloustla.

Erató, která bude na prvním sloupu vpravo, bude mít její tvář. Ruce ne, ty všechny stylizoval do kanonické jednoduchosti. Dopadly dobře. A draperie taky. Ale nejvíc práce daly vlasy. Osm antických účesů a nesměly být stejné...

Zbytek chleba vyhodil a šel do pracovny. *Múzy* měl zvětšené na třetinovou velikost a ofotografované. Negativ promítal šikmo vzhůru na zeď s papírem a obkresloval, aby změnil jejich proporce obráceně, než jak to ve skutečnosti v sále udělá perspektiva. Zbývaly už jen tři negativy, pak udělal zvětšovací síť a zvětšil to do skutečné velikosti na budoucí matrice.

Když vypínal projektor, aby zchladl a nepropálil negativ, sedl si ke stolu a listoval v deskách s nápisem *BĚŽCI*. Bude

dělat na obojím najednou. Na *Múzách* pro Vary i na *Běžcích* pro Mariánky.

Bude makat jako blázen. Pořád. Na nikoho se nemusí ohlížet. Je volný.

Z desek vyndal skicu čelního pohledu na skupinu finišujících běžců. Šest postav ve vrcholném vypětí s rozmáchlými gesty vpadalo do cílové pásy. Obrys byl dynamický a rozevlátý.

Hynek si nařezal archy pauzáku, překresloval skicu z jednoho na druhý, zpřesňoval kresbu, hledal výraznější gesta nebo charakterističtější pohyb. Vracel se ke stěně, zapínal projektor a pokračoval v *Múzách*, vařil si kávu a převracel desky na gramofonu. Práce. Práce úmorná, ale krásná a smysluplná.

Uvědomil si, že už je šero. Rozsvítil a posadil se do křesla. Gramofon dohrál, cvakl vypínač a přenoska zabzučela, jak se vracela na stojánek. U psacího stolu před oknem chyběla Danina záda a měkké světlo lampičky, která jí vždycky nasvětlovala vlasy trochu do červena. Na zdi byl světlejší flek po *Pierotovi* a nad ním s nesmyslnou zbytečností pořád trčel hřebíček. Hynek vstal a pokusil se ho prsty vytáhnout, ale držel pevně a nešel ani rozviklat do stran.

Z předsíně se ozval zvonek. Pustil hřebík, oťel si ruce o kalhoty a šel otevřít. Za dveřmi stál Karlík s Rolfem. Karlík držel kytici karafiátů a lahev v papírovém kartonu. Lahev podal Hynkovi a začal si zouvat boty do půli lýtek.

„Nezouvej se, mám tu stejně bordel.“

„Já jsem z domova zvyklej.“ Vybalil karafiáty z papíru a nakukoval podél Hynka do pokoje. „Rolfe zůstaň!“ přimáčkl psovi zadek k zemi, nadechl se a zavolal: „Ahoj, Dano, Karlík přišel slavit!“

Hynek se opíral o plynoměr a mlčel. Karlíkův úsměv se začal pomalu stahovat, až strnul v nechápaté grimase. Ruka s karafiáty klesla.

„Kde je?“

Hynek se odlepil od plynoměru, vrátil Karlíkovi karton a vedl ho do pokoje.

„Pojď, to je na delší povídání.“

Karlík se posadil jen na půl zadku, jako by chtěl každou chvíli vstát a odejít, a bezmyšlenkovitě točil kartonem mezi prsty. Hynek přinesl popelník a lahev myslivce.

„Neotvírej to, budu pít tohle,“ Odšrouboval zátku, nalil a posadil se proti Karlíkovi. „Tak na co?“

Karlík chvíli pozoroval otáčející se hrany kartonu a pak si zapálil cigaretu. „Je mi dneska čtyřadvacet.“

Hynek zdvihl skleničku. Tak to jsou teprve dva roky. A přitom se zdá, jako by to už ani nebyla pravda. Karlík pořádal oslavu v hospodě Na Slamníku, pozval celou svou partu, a navíc vlastní rukou a tiskacími písmeny napsal pozvánku na tvrdý papír. AKADEMICKÉMU MALÍŘI HYNKOVI ŠIMONOVÍ A REDAKTORCE DANĚ ŠIMONOVÉ...

Ze začátku to vypadalo jako trapas. Byli tam s Danou daleko nejstarší a všichni po nich pokukovali. Ale pak Dana tancovala od rokenrolu po čardáš, zkrátka na všechno, co měli na magnetáku, a aspoň polovina z nich se do ní zamilovala. To bylo Karlíkovi dvaadvacet. Třidvacetiny s Karlíkem neslavili, protože předtím jela Dana do Plzně na vernisáž, cesták si nechala proplatit jako za autobus a vzala si auto...

Hynek se naklonil ke Karlíkovi. „Tak na zdraví. Dneska to nebude tak veselý jako předloni.“ Přitukli si, ale Karlík se na něj pořád ještě díval pohledem, ve kterém byla naděje, že Dana je jen někde vedle, že určitě přijde.

„Odstěhovala se, Karlíku. Je pryč. Nemohl jsem tomu zabránit. Nebyl jsem tu. Než jsem se vrátil z Varů, tak se rozhodly a Hugo Böhm je odstěhoval. Obě. K Soně na Letnou.“

Karlík sklopil oči a Hynek si zapálil cigaretu.

„Dělali jsme, co jsme mohli. Oba. Ale nešlo to. Karlíku, prostě to nešlo. Já bych tomu taky nevěřil, kdybych to nepoznal na vlastní kůži. Ale to není jen přestat jezdit na lyže a přestat chodit na plesy. To je horší. Začala mi závidět, že chodím. Ne jenom mně. Každýmu. A to nebylo všechno. Začal mě podezírat, žárlit na mou práci, začala mi nejenom závidět, že chodím, ale i se kvůli tomu zlobit. Jako by ji to štvalo.“

Hynek si odklepl cigaretu, napil se a dolil do skleničky.

„Lituje se, a když ji povzbuzuju, utrhne se na mě, že ji nechápu. Když ji lituju, brečí, že jí to dělám horší. Ať udělám cokoli, všechno je špatně. Jsem nešťastnej, trápím se, ale co můžu dělat. Já bych dovedl ten její vozík tlačit celej život před sebou a nosit ji a chodit i za ní, ale já si nemůžu vlízt do druhýho vozejku a celej život už jenom probrečet. To nedovedu. A ani nemůžu. Já prostě mám obě nohy zdravý.“

Karlík se lokty opíral o kolena a ohýnek cigarety obrušoval o hranu popelníku.

„Třeba je to jen ze začátku.“

„Ne. To už bude napořád. Já taky doufal, že se to změní.“ Zdvihl ruce, sepal je za hlavou a komíhal lokty dopředu a dozadu. „Už toho nechme.“ Pak se naklonil nad stůl a otočil karton tak, aby viděl na vinětu.

„Škudlíš každej krejcar na známky nebo ho vrazíš do oktávky, a pak se urveš a vyhodíš čtyři stovky za mizernou kořalku.“

„Johnnie Walker není mizerná kořalka.“

„Není, ale ty ji od mizerný kořalky nerozeznáš.“

„Já ne, ale Dana by to rozeznala.“

„To je ono, Karlíku, ta Dana předtím, ta by to možná rozeznala. Ale tahle už ne. Ztratila radost ze všeho. To je nejhorší. Můžu za ni hejbat nohama, ale nemůžu se za ni radovat.“

Chvíli ještě seděli, ale vlastně jenom mlčeli. Pak se Karlík zdvihl, vzal karafiáty a karton s Johnnie Walkerem, obul si boty do půli lýtek a připnul Rolfovi vodítko.

„Tak ahoj.“

Hynek Karlíkovi podal ruku, poplácal Rolfa po plecích a díval se ze dveří, jak sbíhají po schodech. Karlík se na podestě ještě zastavil a otočil.

„Ale že to nešlo, to mi kurva neříkej!“

Pak Rolf zatáhl za vodítko a Karlík se rozběhl za ním. Hynek zavřel dveře, vypláchl skleničky a otevřel okno.

Cvičil levou rukou, mezhry před codou druhé věty. Měl štíhlé dlouhé prsty, ještě s dětsky jemnou a hladkou kůží. Chlapecká ruka je nástroj. Zvlášť když má tak volný pátý a čtvrtý prst. Kolik let to obyčejně trvá, než změknu a začnou poslouchat. A on se s tím už narodí. Jak asi jeho ruka bude vypadat za deset patnáct let. Jako tlapa s krátkými nehty a nazrými chlupy na člancích, jako má David? To už není nástroj. A přesto s těma rukama udělal klavír na Akademii. Ale Roman bude mít jinou ruku. Bude mít dlouhé štíhlé prsty, a když je dá k sobě, opřou se klouby o sebe a mezi články budou mezery. Jako měl Hynek. Ale nebude mít na ukazováčku pravé ruky mozol od tužky a rydla. A až vyroste z puberty, kůže mu trochu ztmavne a nebude takhle bílá.

„Romane, trioly rovnoměrně a nespěchej s nimi, ta druhá čtvrtka ti pak vychází moc dlouhá. Takhle,“ přiložila ruku na klávesy, „ra-a-az dva tři, ra-a-az dva tři!“

Roman se vždycky kouká trochu stranou, jako když se ho to netýká nebo jako by neposlouchal, jenže pak dá ruku otráveně na klaviaturu a ra-a-az dva tři, ra-a-az dva tři a už na tom není co opravovat. Dobrý klavírista nemusí být zrovna roztomilý. A postupuje rychle. Vykopalovi nezbude než

uznat, že měla pravdu. Soninko, vy jste úžasná. A bude trochu krčit čelo, aby měl výraznější vrásku mezi obočím.

Na kávu, na dvě deci nebo k nějakému kamarádovi na chalupu, to by se mu líbilo. Zatáhne břicho a narovná se, kdykoliv ji vidí. A doma před ženou určitě chodí v teplácích nebo nedopnutých kalhotách. Jestlipak by od ní odešel.

Okresní metodička v přechodu, co jezdí s povolenou kůží na krku a s poněkud přerostlým zadkem ze školení na školení, důležitá a přepracovaná. Jestlipak by ho u sebe dovedla udržet.

„Dobře, Romane, můžeš dál, až k tý repetici.“

Kdyby si oblékla vypasované džíny a průsvitnou lehkou košili, kdyby se začala malovat, jak pořád říká Dana, kdyby se před ním párkrát šmrncla, jako se šmrncají holky ze sboru kolem Davida. Kdyby s ním šla na kávu nebo na dvě deci a kdyby s ním pak jela k nějakému kamarádovi na chalupu. Za živýho boha by ho u sebe neudržela důležitá a přepracovaná okresní metodička.

Podívala se k oknu. Tu knihu má Dana na klíně už aspoň týden, a pořád je někde na začátku. Ted' už nemám kam spěchat, Soňo, už můžu číst pomalu. Jenže nechte. Má to na klíně, hlavu zvrácenou dozadu a kolébá se sem a tam.

„Romane, výborně. A ted' oběma rukama a polovičním tempem. A když budeš mít pocit, že nestačíš, tak zastav. Lepší desetkrát začít znovu než jednou udělat chybu.“

Roman měl sešpulené rty, chvílemi si je olizoval, ale držel tempo a hrál jistě.

„A znovu, Romane. Stejným tempem a zas až k tý repetici.“ Přehodila si nohu přes nohu, narovнала se v kříži a u dveří se ozval zvonek. Otočila se k Daně.

„Kdo to je?“

Dana se přestala kolébat a zdvihla hlavu. „Jak to můžu vědět?“

Soňa vstala, obešla kulatý stůl a zamířila do předsíně. Rozsvítila, před zrcadlem si upravila vlasy a otevřela.

„Dobrý den. Hledám paní Šimonovou. Řekli mi, že teď bydlí tady.“

Soňa křečovitě sevřela kliku a kolem žaludku ucítla mrazení. Chtěla něco říct, ale potřebovala zhluboka dýchat.

„Nebudu obtěžovat, jenom pár slov, jestli dovolíte.“ Strčil berle přes práh a Soňa instinktivně ucouvla. Nalehl na jejich opěrky a zhoupl se do předsíně. Jeho hlava s prošedivělými, krátce ostříhanými vlasy jí sahala jen trochu nad pas.

„Brabec Josef, tady z obvodního výboru na sedmičce.“ Pustil madlo právě berle a podal jí ruku.

„Ne!“ Ustoupila o krok a opřela se zády o věšákovou stěnu. „Já to nejsem... Já jsem jenom sestra. Dano!“ Ukročila ke dveřím a naklonila se do pokoje. „Dano! Dano, to je pro tebe, pojď, prosím tě.“

Dana nechápavě zdvihla hlavu. „Ať jde dál.“

„Dano, prosím tě, radši...“

„Jen ji nehoňte, mně rovina nevádí, akorát schody.“ Posunul berle, předklonil se, stáhl hlavu mezi ramena, zhoupl se dopředu a pak znovu a ještě jednou kolem Soni a přes práh do pokoje. Soňa se opřela o stěnu a mnula si spánky.

„Nebudu zdržovat, jenom pár slov, jestli dovolíte.“

Dana si na klíně narovнала knihu, aby se jí nesažela do strany, a pomalu mu jela naproti.

„Brabec Josef, tady z obvodního výboru na sedmičce,“ zopakoval, pustil madlo právě berle a natáhl ruku. Předklonila se, ale přes přední kola vozíku a přes berli na ruku nedosáhla. Trochu se narovнала a najela k němu bokem. Podali si ruce.

Soňa se vrátila vedle Romana a ukazováčky si tiskla ke spánkům. Vždycky to začíná ve spáncích a pak to pokračuje dozadu kolem uší.

Roman hrál nepozorně, začal dělat chyby a pořád se zvědavě ohlížel.

„Soustřed' se, Romane, znovu! Je tam decrescendo, a ty do toho tlučeš pořád stejně. Už budeme končit, ale dávej pozor!“

Když seděl a přes stůl mu byl vidět jenom vršek těla, vypadal jako normální chlap, ale jakmile trochu sklonila hlavu, spatřila pod cípem ubrusu i jeho nohy. Kývaly se ve vzduchu nad zemí, kratičké, pokroucené a neforemné. Jako podkoženky vycpané hadry. Zakončovaly je bambule anatomických bot z černé zpuchřelé a popraskané kůže.

Mluvil o obtížích Svazu invalidů, že nemají lidi do funkcí a že ona má vzdělání, jistě dost času a aspoň trochu touhy pomoci lidem. Soně se ulevilo, když Dana odmítla.

Nedovedla se nedívat pod cíp ubrusu.

Vždycky to začne ve spáncích a pak to pokračuje dozadu kolem uší, až se rozbolí celý spodek hlavy vzadu nad krkem.

„Romane, končíme. Už jsi duchem jinde. A doma cvič zpa-měti jen to, co tady, a ostatní z not.“

Roman měl pootočenou hlavu a kradmo se ohlížel. Vyprovodila ho do předsíně, zavřela za ním a sedla si v kuchyni ke stolu. Mnula si spánky. Pak z pokoje uslyšela harašení židle, klapání berlí a šoupání bot.

Zvedla se a šla radši před ním, aby se na něj nemusela dívat, ale on se ještě z předsíně vrátil na práh pokoje a začal znovu. „Víte, jediná ženská, která nám píše, je amputárka, a tou jednou rukou, než si to založí do stroje, hlavně když to má být s průklepama, ono se jí to všelijak krčí a je toho kolikrát třeba hodně, obeslat lidi, aby si něco vyzvedli, nebo jim